

การพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล

A Development Model of Educational Administration for School

Upgrading to World – Class Standard

ชนะชัย แจ็งสว่าง*

ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รอมชมรัตน์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล และเพื่อพัฒนาและประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานบุคลากร โรงเรียนในโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 312 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม ที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบ และตัวแปรในทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.74 – 0.96 เรียงตามลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบรวม คือ องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีจำนวนตัวแปร 8 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีจำนวนตัวแปร 6 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีจำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร และองค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยรูปแบบที่มีความเหมาะสมประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม

3. การพัฒนาและการประเมินผลรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล ด้วยวิธีการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกด้านมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์

ABSTRACT

This research aimed to study factors of an educational administration for school upgrading, To create a school administration model for school upgrading and To develop and evaluate the model of education

คำสำคัญ : มาตรฐานสากล, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

*ปรัชญาคุษภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

** , ***อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาคุษภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

administration for school upgrading to world – class standard. The sample of 312 comprised school administrator, chief academic officer, head of Personnel of school in the project upgrading to world–class standard belong to office of Primary education area, office of the basic education commission by stratified random sampling. The instruments were a semi structured interview and a index of item objective congruence of 0.60 – 1.00, questionnaire with reliability of 0.95 to collect data which were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation exploratory factor analysis and content analysis by connoisseurship.

The finding:

1. Five factor of the educational administration for school upgrading to world–class standard, each variable with factor loading 0.74 – 0.96, were found as written in descending order: strategic management with 6 variables, human resources development with 6 variables, learner quality development with 6 variables, development of learning management network with 4 variables, and holistic school development with 3 variables.

2. The appropriate model of the educational administration for school upgrading to world–class standard comprised five factors: the strategic management, the human resources development of learner quality development, the development of learning management network, and the holistic school development.

3. The develop and evaluate the model of for school upgrading to world–class standard assessed through the method of connoisseur was found accurate, appropriate, feasible, and practical

Keywords: world – class standard, office of the basic education commission

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) มีหลักการสำคัญที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ซึ่งเป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรก โดยที่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในด้านของการพัฒนาคน มีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนร่วม มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 4–5)

ประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผน โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 78) ทั้งนี้เพื่อที่จะตอบสนองการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานสากล (world–class standard) และพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 4) และความสำเร็จขั้นสุดท้ายของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ คุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 14–18)

จึงจำเป็นต้องส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล รวมทั้งยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award หรือ TQA) กระทรวงศึกษาธิการ (2555, หน้า 1) ระบุว่า รางวัล TQA เป็นรางวัลที่มอบให้กับองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ยอดเยี่ยม และมีผลลัพธ์ที่สูดยอดเยี่ยมเท่าองค์กรระดับโลก หรือ World class Organization และรางวัล TQA ถือเป็นรางวัลระดับโลก มีรากฐานมาจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์ใช้

จากสภาพการดำเนินงานและปัญหาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า กลไกสำคัญในการที่จะผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากลก็คือ การบริหารโรงเรียน ดังที่ สมกิต บุญยะโพธิ์ (2555, หน้า 21) ได้กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่างๆ ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ เบทแมนและสเนล (Bateman & Snell, 1999, p. 6) ระบุว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลและทรัพยากรต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาดและคณะ (2553, หน้า 8) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง ศึกษา ค้นหาค้นคว้าความรู้ กลยุทธ์และรูปแบบการบริหารแบบต่างๆ ที่เป็นวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศให้ครอบคลุมภารกิจทั้งด้านการจัดการเรียนรู้และการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักรงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

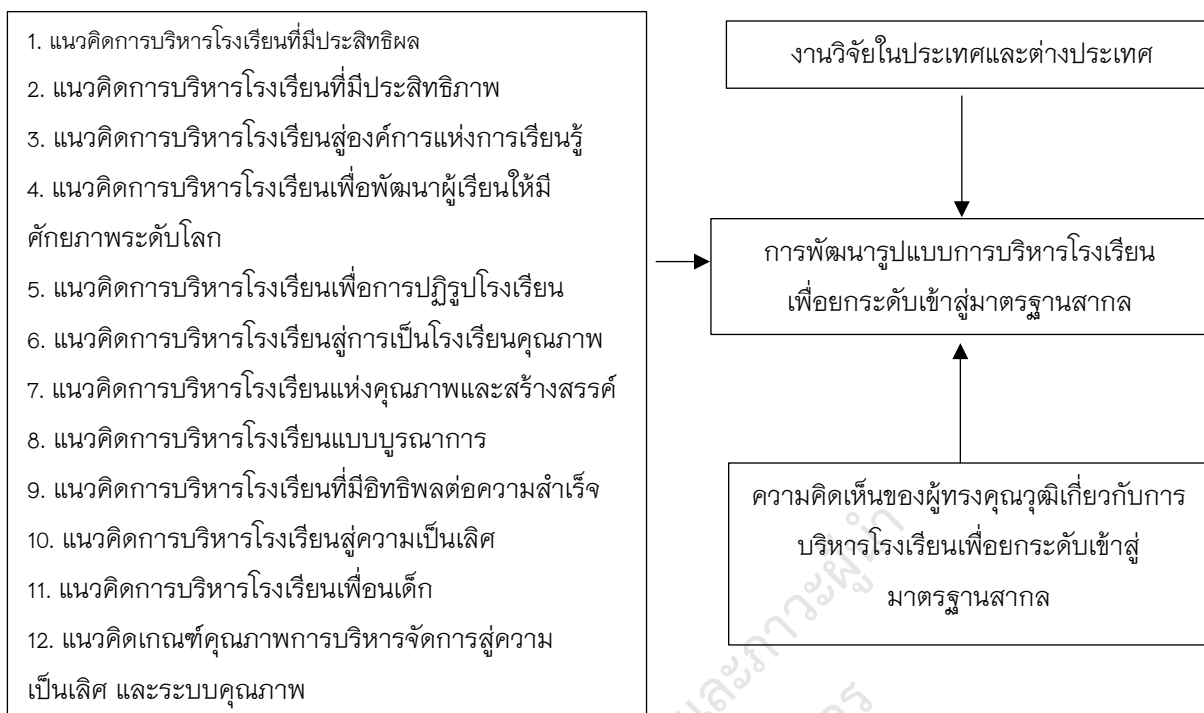
คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหาร ใดบ้าง
2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล เป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล
3. เพื่อพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานบุคลากร โรงเรียนในโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 203 โรงเรียน ประกอบด้วย ภาคเหนือ จำนวน 23 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 54 โรงเรียน ภาคกลาง จำนวน 65 โรงเรียน ภาคตะวันออก จำนวน 11 โรงเรียน ภาคตะวันตก จำนวน 13 โรงเรียน และภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 609 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานบุคลากร โรงเรียนในโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามหลักเกณฑ์ของ คอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 104 คน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 104 คน และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานบุคลากร จำนวน 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสอบถามความคิดเห็น (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถาม

แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1997, p. 113) และตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (index of item objective congruence: IOC) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 จำนวน 13 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 จำนวน 17 ข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 70 ข้อ และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานบุคลากร โรงเรียนในโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัท (Cronbach, 1984, p. 126) พิจารณาค่าความเชื่อมั่น พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารระดับนโยบาย ที่ดูแล และควบคุมนโยบาย หรือผู้ที่มีคุณวุฒิเป็นที่รู้จัก ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน และสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for window และมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัท และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการสกัดปัจจัย

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบ และตัวแปรในทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.74 – 0.96 เรียงตามลำดับ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบรวมคือ

องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ มีตัวแปร จำนวน 4 ตัวแปร และองค์ประกอบพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร

1.1 การบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการจัดการเรียนรู้ขององค์กรภายในโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์แห่งความสำเร็จ และผู้บริหารส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพบุคลากร สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการเลือกวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ของโรงเรียนอื่นๆ มาใช้พัฒนา รองลงมาคือ ครูมีการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และครูมีการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

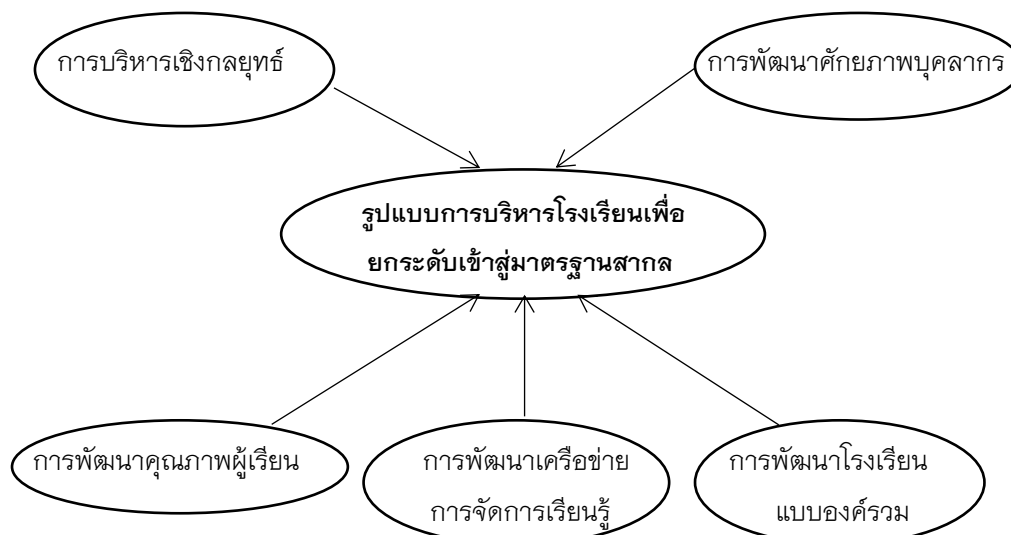
1.3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมผู้เรียนในการใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกับรับผิดชอบต่อสังคม และครูมีการต่อยอดนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

1.4 การพัฒนาเครือข่ายจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา (STEM education) รองลงมาคือ โรงเรียนมีระบบการวัดผลของนักเรียนที่เป็นมาตรฐาน และโรงเรียนจัดการเรียนการสอนสนองความต้องการของเด็กพิเศษ

1.5 การพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการยกระดับคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) รองลงมาคือ โรงเรียนเพิ่มศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และโรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม

3. การพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีพิจารณาในรูปแบบโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกด้านมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากลที่เหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริการเชิงกลยุทธ์ องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิเรก วรรณเศียร (2554, หน้า 217-220) สรุปได้ว่า โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่ดีหากโครงการบรรลุเป้าหมายจะทำให้เกิดการก้าวกระโดดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

1.1 การบริการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญ จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความจำเป็นได้ ร้อยละ 24.63 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับ ตัวแปรอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารมีการจัดการเรียนรู้ขององค์กรภายในโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์แห่งความสำเร็จ และผู้บริหารส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอนดาคีและสิปริ (Kondakci & Sivri, 2014) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะเด่นของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศตุรกีที่มีประสิทธิภาพสูง พบว่า ลักษณะเด่นของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์แห่งความสำเร็จและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสัยทัศน์ดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นที่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ พัชรภรณ์ ดวงชื่น (2558, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย คือ การวิเคราะห์ระบบการบริหารจัดการ การบริการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การกำหนดทิศทางการบริหารจัดการ การวางแผนและพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการ การบริหารจัดการงบประมาณ และการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการ

1.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความจำเป็นได้ ร้อยละ 19.77 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 2 โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพบุคลากร สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการเลือกวิธีการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนอื่นๆ มาใช้พัฒนา รองลงมาคือ ครูมีการวิจัยในชั้นเรียน และนำผลงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และครูมีการติดตาม ตรวจสอบก้าวหน้าของนักเรียนตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ โคทส์ (Coats, 1986, pp. 151–152) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารในการบริหารการศึกษาไว้ประการหนึ่งคือ บทบาทในฐานะผู้นำวิชาการต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีทักษะความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติการ เช่นเดียวกับที่ จันทราณี สงวนนาม (2553, หน้า 135) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงบทบาทของผู้นำในเรื่องการเน้นการนำการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้และการแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555, หน้า ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ด้านผลกระทบ ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความจำเป็นได้ร้อยละ 16.01 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 3 โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ โรงเรียนส่งเสริมผู้เรียนในการใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม และครูมีการต่อ ยอดตนวัตรธรรมในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 14) ได้ระบุถึงความสำเร็จขั้นสุดท้ายของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ คุณภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรพงษ์ เถาว์ชาลี (2556, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัจจัยที่สำคัญคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน

1.4 การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญ จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความจำเป็นได้ ร้อยละ 11.99 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 4 โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา (STEM education) รองลงมา คือ โรงเรียนมีระบบการวัดผลของนักเรียนที่เป็นมาตรฐาน และโรงเรียนจัดการเรียนการสอนสนองความต้องการของเด็กพิเศษ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559, หน้า ฉ-ฐ) ได้สรุปผลการศึกษามาตรฐานของต่างประเทศที่มีมาตรฐานการศึกษาในระดับสูง ในภูมิภาคเอเชียและยุโรป พบว่า ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล มีการเร่งปรับปรุงหลักสูตรสะเต็มศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซิลวา (Silva, 2007, p. 1) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนมาตรฐานสากลสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองการแข่งขันในเวทีโลก เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง

1.5 การพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 3 ตัวแปร องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความจำเป็นได้ร้อยละ 10.89 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 5 โดยภาพรวมระดับความจำเป็นเกี่ยวกับตัวแปรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ โรงเรียนมีการยกระดับคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) รองลงมาคือ โรงเรียนเพิ่มศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และโรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดุจดาว ศิริวาลัย (2555, หน้า 4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการนำนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านคุณลักษณะและสมรรถนะโรงเรียนควรมีลักษณะของการบริหารงานที่พัฒนาแบบองค์รวม

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการ พัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และ ด้านการพัฒนา โรงเรียนแบบองค์รวม รูปแบบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 83.28 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของ การวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพร ลีภัยรัตน์ (2560, หน้า 265) ได้ทำการ ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา พบว่า การวิเคราะห์ องค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน การควบคุมคุณภาพ คุณภาพนักเรียน การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการ

3. การพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทุกด้านมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนของ แมนซิลลาและแจคสัน (Mansilla & Jackson, 2011, pp. 77–87) ที่กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพระดับโลก ต้องมีหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลที่มุ่งเน้นในระดับสากล ความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั่วโลกชุมชน การเรียนรู้ระดับมืออาชีพ และความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชนและสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับเข้าสู่ มาตรฐานสากล ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สู่มาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *การพัฒนาโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากลด้วย TQA*. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมบริหารผ่านศึก.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ดิเรก วรณเดียร. (2554). การจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 7, 217–220.
- ดุจดาว ศิริवालย์. (2555). *แนวทางการนำนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษา ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2553). *เทคนิคการบริหารโรงเรียนบนฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เป็นภาษาและศิลปะ. พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2558). *องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรพงษ์ เก่าชาลี. (2556). *ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิสัยพรรณ เสรีวัฒน์. (2555). *การประเมินระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมภาพ ลีภัยรัตน์. (2560). *รูปแบบการการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา*. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 31, 261–273
- สมกิต บุญยะโพธิ์. (2555). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานผลการศึกษารพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ*. *นันทบุรี: 21 เซ็นจูรี*.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560–2564)*. ค้นจาก <http://www.onesdb.go.th/ewt-dl-link.php?nid = 6422>
- Bateman, Thomas S., & Snell Scott A. (1999). *Management: Building Competitive Advantage*. 4th ed. Irwin: MC Graw-Hill.
- Coats, T. (1986). *Education. College*, 57, 151–152.
- Kondakci, y. & Sivri. (2014). Salient Characteristics of high-performing Turkish elementary school. *Journal of Educational Administration*, 52, 254–272
- Mansilla, V. B. & Jackson, A. (2011). *Educating fo Global Competence: Preparing Our Youth to Engage the World*. New York: Asia Society.